

ISLAND SCHOOLS

Beleidsbriefings voor eilandscholen

22/05/2023 | gebaseerd op de resultaten van de stakeholderbijeenkomsten van alle
projectpartners

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

De steun van de Europese Commissie voor de productie van deze publicatie houdt geen goedkeuring in van de inhoud, die alleen de mening van de auteurs weergeeft, en de Commissie kan niet verantwoordelijk worden gehouden voor enig gebruik dat kan worden gemaakt van de hierin opgenomen informatie.

Roep om meer flexibiliteit en slagkracht naar de leerlingen/scholen

Er is vraag naar **meer macht voor de scholen, leerlingen en de lokale gemeenschappen** - vragen om **meereigen vermogenen** beslissingsbevoegdheid. De rol van de leerlingen zelf zou moeten worden versterkt en er zouden meer lokale/'on the ground' discussies moeten worden gevoerd.

- Er is meer flexibiliteit voor scholen gewenst, bijvoorbeeld met betrekking tot fondsen om armoede onder leerlingen te bestrijden en in het algemeen meer te faciliteren **maatwerk**
- Wat dat betreft, **inspectie** en **beoordelingsprocedures** zou moeten **erkennen de bijzondere situaties** tussen eilandscholen en de leerlingen kan de definitie van succes verschillen.

Een voorbeeld is dat **leraren** wie zijn **nog niet helemaal gekwalificeerd** al les kan geven of dat docenten dat ook kunnen **lesgeven aan oudere leerlingen** zolang de resultaten goed zijn. De eindverantwoordelijkheid daarvoor ligt bij de directeur. Een ander genoemd voorbeeld is de mogelijkheid om de best beschikbare zwemmer zwemles te geven **in plaats van te veel te focussen op de 'juiste' certificaten** en papieren.

echter, **de vraag is hoe de noodzaak van een uitzondering wordt bepaald.**

Roep op tot plaatsgebonden en adaptief beleid

- **Eilandbeleid proofing** zoals reeds toegepast in Schotland (zie voorbeeld van best practice in kader hieronder) wordt gezien als een relevant beleidsmechanisme om rekening te houden met de bijzondere omstandigheden van eilandscholen
- Elk eiland(school) moet in zijn eigen context worden gezien, de omstandigheden van eilandscholen kunnen van plaats tot plaats zeer verschillend zijn; daarom moeten plaats specifieke omstandigheden worden gehoord en overwogen

Best practice voorbeeld: Island policy proofing

Schotland is uniek omdat het een op het eiland gerichte wetgeving heeft:

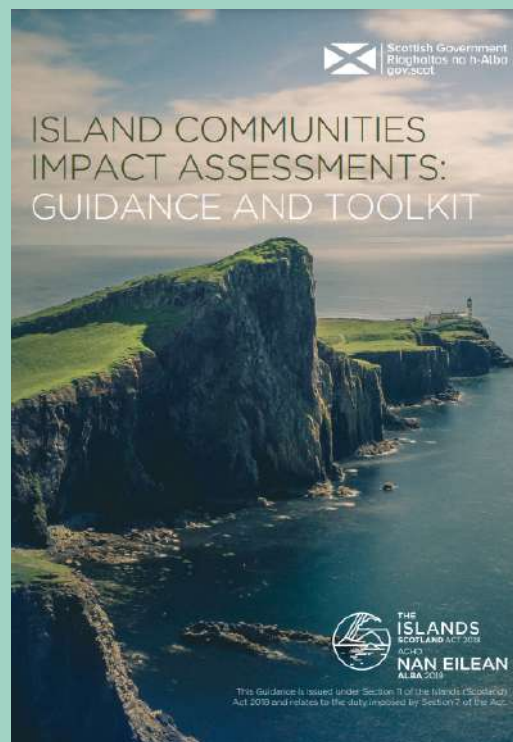
Islands (Schotland) Act 2018

Hiermee krijgen eilandbewoners een stem in het landelijke beleid

Een van de belangrijkste instrumenten:

Effectbeoordelingen van eilandgemeenschappen (ICIA's):

De overheid en andere openbare lichamen moeten ICIA uitvoeren voor beleid of wetgeving met (mogelijke) impact op een eilandgemeenschap. Dit geldt voor nieuwe en reeds bestaand beleid

Er wordt rekening gehouden met de stemmen en zorgen van eilandbewoners, daarom is dit een effectief instrument om eilandgemeenschappen sterker te maken, ook bij het bestuur van het onderwijs

Het wordt ten eerste aanbevolen om gemeenschappen erbij te betrekken en belanghebbenden te raadplegen voor een effectbeoordeling, waaruit blijkt dat de stem van eilandgemeenschappen wordt gewaardeerd

Zie ook: <https://www.gov.scot/publications/island-communities-impactassessments-guidance-toolkit-2/>

Roep op tot meer uitwisseling en samenwerking

- Over het algemeen is er een wens en visie voor **meer samenwerking tussen (eiland)scholen, scholen op het vasteland en aanverwante stakeholders**. De uitwisseling kan ook worden verbeterd op een **internationaal niveau**
- (Regionale) samenwerkingsverbanden om uitwisseling te bevorderen **onder docenten**, scholen en best practices kunnen ook meer opleveren **invloedrijke macht**. Als directe verbindingen met andere eilanden moeilijk kunnen zijn, zoals in het Griekse geval, **vergaderingen** kan ook plaatsvinden **online**
- Er is een **vraag naar uitwisseling niet alleen tussen eilandscholen**, maar ook daarbuiten sinds bijvoorbeeld **afgelegen en landelijke scholen** op het vasteland kan worden geconfronteerd **soortgelijke problemen**

Specifieke onderwijs- en gemeenschapsbehoeften

- **Stap weg van een probleemgericht perspectief:** Integendeel, positieve ontwikkelingen, initiatieven en voordelen van eilandscholen moeten worden erkend en gewaardeerd, bijvoorbeeld met betrekking tot inclusiviteit en diversiteit. Het delen van deze ervaring met andere scholen wordt sterk aanbevolen.
- **Accepteer online leren als een kans voor eilandscholen en leerlingen:** Online leren kan bijvoorbeeld ook worden ingezet voor talentlessen of om gebruik te maken van personele middelen buiten het eiland. Toch wordt de mogelijkheid om online te leren soms nog belemmerd
- **Meer aandacht voor en samenwerking rond duurzaamheidsaspecten in het onderwijs:** Op de eilanden kunnen studenten en scholen daar een belangrijke rol in spelen
- **Erken de bredere (potentiële) rol van scholen voor gemeenschappen:** Scholen kunnen bijvoorbeeld dienen als gemeenschapsknooppunten en in het algemeen bieden de scholen een plek om elkaar te ontmoeten. Dergelijke extra functionaliteit hoeft niet per se door de school zelf te worden georganiseerd en af te hangen. Als leuke voorbeelden van dergelijke activiteiten werden genoemd een leeswedstrijd waarvoor ook ouderen waren uitgenodigd en naschoolse activiteiten die op scholen werden aangeboden.
- **Veerverbindingen zijn cruciaal:** Deze kunnen de hele dynamiek tussen de eilandgemeenschappen veranderen, dus een betere connectiviteit heeft dus zowel voor- als nadelen. Zo hebben leerlingen betere toegang tot het onderwijsaanbod op het vasteland/op andere eilanden. Maar het kan ook eilandscholen verder uithollen en leerlingen kunnen de eilandgemeenschap mislopen.

Land-/eilandspecifieke beleidsaanbevelingen

Griekenland:

Voor Griekenland stond de school (gymnasium) op het eiland Astypalea samen met hun partnerorganisatie IDEC aan het hoofd van het organiseren van een stakeholderbijeenkomst voor het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen.

Enkele relevante feiten over Astypalea:

Er is één kleuterschool, één basisschool en één middelbare school te vinden op het eiland. In totaal zijn er ongeveer 160 leerlingen en 26 leerkrachten. Het eiland heeft ongeveer 1300 inwoners, de recente bevolkingsgroei is ongeveer 7% en de gemiddelde leeftijd op het eiland is 43. De belangrijkste economische activiteiten op het eiland houden verband met toerisme, bouw en landbouw/visserij. Astypalea is bereikbaar per veerboot en vliegtuig. In de zomer zijn er meer veer- en vliegtuigverbindingen dan in de winter.

bevindingen:

Over het algemeen wordt er geroepen **betere vervoersverbindingen** van de eilanden, **betere internetverbindingen** naar **oplossen** voortdurende **administratieve problemen** (vooral als er meerdere scholen bij betrokken zijn). Bovendien, een **gebrek aan cultureel of sociaal aanbod** werd genoemd als reden voor ouders om weg te gaan van de eilanden.

Wat betreft het lesgeven op de eilanden wel **vraag naar meer schoolgericht beleid**, bijvoorbeeld naar **mensen en investeringen naar de eilanden trekken**. Om te profiteren van online communicatie, hebben scholen de respectieve **ICT-vaardigheden voorop**. Bovendien, **zachte/sociale vaardigheden** werden genoemd als belangrijk om te koesteren bij leerlingen.

Meer ideeën zijn te koesteren **burger wetenschap** op eilanden, om op te nemen **oceaan geletterdheid** naar lesgeven op eilandscholen en de optie voor **aangepaste curricula** (bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid en ecologie). **Samenwerkingen met hubs en labs** zou ook gevormd kunnen worden

IJsland:

Voor IJsland stond de school op het eiland Hrísey samen met de Universiteit van Akureyri aan het hoofd van het organiseren van een stakeholderbijeenkomst voor het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen.

Enkele relevante feiten over Hrísey:

Er is één school in Hrísey, een combinatie van kleuter- en basisschool op het eiland. In totaal zijn er 21 leerlingen op Hrísey en 3 leerkrachten. De 10 studenten die aan het project deelnamen, zaten in klas 6 – 10 (11-16 jaar). Het eiland heeft ongeveer 100 inwoners met een gemiddelde leeftijd van 38 jaar en een bevolkingsgroei van 1,3% in 2022. De belangrijkste economische activiteiten zijn gerelateerd aan visserij en toerisme. Hrísey is te bereiken met de veerboot (elke 2 uur, de reis naar het vasteland duurt 15 min). Bij slecht weer kan de verbinding echter worden verstoord. Er is een zeer actief sociaal leven in Hrísey, maar vanwege de korte reis naar het vasteland nemen de inwoners ook deel aan culturele activiteiten in Akureyri. Er is een sportclub op het eiland en een sociaal centrum voor tieners, maar enkelen gaan naar voetbal- en danstrainingen in Akureyri. Een deel van de inwoners neemt elke dag de veerboot om naar het werk op het vasteland te gaan. De belangrijkste uitdagingen zijn het gebrek aan huisvesting en banen op het eiland, waardoor gezinnen die naar het eiland willen verhuizen, dit niet kunnen doen.

bevindingen:

Er is behoefte aan meer **holistisch** en **milieu beleid** voor kleinere en meer kwetsbare plaatsen, zoals Hrísey dat deel uitmaakt van een grotere gemeenschap (gemeente Akureyri). **Gesprek** tussen het eiland en de hele gemeente zou ook kunnen worden vergroot en een **samenhangend vervoer** verbeterd tussen Hrísey en Akureyri. Er zijn bijvoorbeeld elke dag verschillende veerboottochten tussen Hrísey en het vasteland, maar die zijn er gewoon **één bus** tour van het vasteland naar Akureyri en die route is in de vroege ochtend.

Daarom is **niet bruikbaar** voor de middag **recreatie** voor studenten is dat meestal in de middag. Verder stopt de bus twee kilometer van de veerplaats, op de **snelweg** zonder bushokje. Dat maakt het voor jonge kinderen en mensen zonder auto lastig om van die service gebruik te maken.

Een ander punt dat sterk werd benadrukt, was de noodzaak om inwoners en toeristen te informeren en op te leiden **regelmatig** over **duurzaamheid** en **afval sorteren** op het eiland en **opvolgen** op bestaand beleid ter zake. De deelnemers vroegen om meer **milieu cursussen** op alle schoolniveaus. **Scholen** zou kunnen **rolmodellen** betreffende Dat.

Om het in te zoomen, benadrukten de deelnemers een behoefte aan **meer focus, respectievelijk beleid** en **coördinatie** voor het promoten van en het ondernemen van actie voor **duurzaamheid**.

Nederland:

Voor Nederland had de school De Jutter op Vlieland samen met de Rijksuniversiteit Groningen de leiding over het organiseren van een stakeholderbijeenkomst voor het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen.

Enkele relevante feiten over Vlieland:

Er is één school op Vlieland, een combinatie van kleuter-, lagere en middelbare school op het eiland. In totaal zijn er ongeveer 70 (ongeveer 90 inclusief crèche) leerlingen op het eiland en ongeveer 26 leerkrachten en ondersteunend personeel. Het eiland heeft ongeveer 1200 inwoners met een gemiddelde leeftijd van 43 jaar en een bevolkingsgroei van ongeveer 4%. De belangrijkste economische activiteiten houden verband met toerisme en gezondheidszorg. Vlieland is per veerboot bereikbaar met drie verbindingen per dag. In de zomer is er ook een snelle service beschikbaar.

bevindingen:

Huisvestingsbeleid worden gezien als belangrijke sturingsmechanismen, bijvoorbeeld door te bieden **huisvesting voor tijdelijk/flexibel personeel**. voor leerlingen, **kennismaken met verschillende schoolculturen** kan ook een mooie kans zijn, dus zowel de stad als de eilandervaring zijn waardevol. Verder werd vermeld dat **behoren** kan ook zijn **gemaakt met de 'bootgroep'** leerlingen die van en naar de eilanden reizen. Het is dus uiteindelijk een **keuze tussen vervoer en huisvesting** over beleid. Waar het in dit verband om gaat, is meer **samenhang** om enige planningszekerheid te bieden. Op het einde, de **behoeften van kinderen** moet altijd centraal staan.

Duidelijk, **zonder scholen**, het zal gelijk zijn **moeilijker voor eilanden om personeel te vinden**, iets wat op dit moment al moeilijk is, bijvoorbeeld om alle vacatures op het gebied van toerisme in te vullen. **Ontvolking** en verdwijning van lokale diensten en instellingen wel **niet alleen van invloed op de leefbaarheid op de eilanden**, maar heeft allesomvattende gevolgen waar het beleid iets aan moet doen. Een idee kan zijn om **beroepsopleiding bevorderen** (deels) plaatsvindt **op de eilanden**.

Wat onderwijs betreft, is hier verder vraag naar minder gestructureerd onderwijs, dus om liever met projecten en verschillende onderwerpen te werken. Zo kwam het idee naar voren om alle Sustainable Development Goals (SDG's) in de lessen te behandelen. Leraren zouden de mogelijkheid moeten krijgen om flexibeler te zijn in het geven van hun lessen. Ook zouden er meer mogelijkheden moeten zijn om de theorie in de praktijk toe te passen. Ook werd gesuggereerd dat er meer eiland- en regionale kenniscreatie zou zijn, waarvoor samen met andere volwassenen kan worden gewerkt. De eilandscholen worden gezien als goede proeftuinen omdat er bijvoorbeeld geen speciaal onderwijs gegeven kan worden - alle kinderen worden geaccepteerd. Deze ervaring is van waarde voor andere scholen. Om meer vast personeel naar de eilanden te krijgen, werd op dat vlak meer samenwerking met de Universiteiten voorgesteld, zodat leraren die aan hun loopbaan beginnen de verschillen in het lesgeven op de eilanden kunnen ervaren. Verder kan het soms moeilijk zijn voor eilandscholen **subsidie aanvragen** omdat ze worden gezien als **te klein**. Het Nederlandse systeem voor **financiering** scholen wordt gezien als **ingunst van grote scholen**, **berekeningen** gemaakt zou moeten zijn **duidelijker** en **makkelijker bereikbaar**. Evenzo, **school beoordeling** kan **nadeel kleine scholen** voordat hun bijzondere situatie wordt erkend, wat -onnodig- tot negatieve connotaties leidt. Bovendien is er een wens voor **beter contact** en **bereikbaarheid** met de desbetreffende opleiding **ministerie en ministers**.

Geconcludeerd werd dat a'**Waddentoets voor onderwijswetgeving** moet worden gecreëerd. Een voorbeeld daarvan is het verstrekken van een bepaald**flexibiliteit**voor mensen met **andere beroepen**om hun expertise op een eiland te doceren. Bovendien moet de mogelijkheid worden geboden dat**leerkrachten basisonderwijs** kan lesgeven op de middelbare school en vice versa. Dit was al mogelijk in het kader van een proefproject, maar de wens is om dergelijke mogelijkheden blijvend te bieden.

Schotland:

Voor Schotland stond de brede school op het eiland Barra samen met de Universiteit van Strathclyde aan het hoofd van het organiseren van een stakeholderbijeenkomst voor het ontwikkelen van beleidsaanbevelingen.

Enkele relevante feiten over Barra:

Er zijn twee scholen op Barra, een brede school van 3-18 jaar en een extra basisschool. De brede school biedt een combinatie van voorschools, lager en secundair onderwijs. In totaal zijn er 250 leerlingen op het eiland en 30 leerkrachten. Het eiland heeft ongeveer 1300 inwoners met een jaarlijkse bevolkingsgroei van 2,2%. De belangrijkste economische activiteiten houden verband met toerisme en de publieke sector. Bovendien is er een visfabriek en enkele andere fabrikanten zoals een toffeeafabriek op het eiland te vinden. Barra is bereikbaar per veerboot of per vliegtuig.

bevindingen:

Er is geen**behoefte aan nieuw beleid**, maar er werd gesuggereerd om verder te gaande '**eiland-proofing**' ontwikkelen voor scholen uit **stedelijk, landelijk en afgelegen Schotland**ook om de te verhogen **wederzijds begrip**van de respectieve situaties van scholen.

Bovendien bestaat de wens om**beoefenaars van eilanden/landelijke scholen integreren**bij de lerarenopleiding.

Terwijl scholen in Schotland er al veel hebben**autonomie**,Het is belangrijk om**maak er gebruik van**en naar**rekening houden met de lokale omstandigheden**in gezamenlijke leiding.

Verder, een**centraal platform voor eilandscholen om te delen**hun succesverhalen enz. werden gesuggereerd.

Spanje:

De Universiteit van Valencia was verantwoordelijk voor het organiseren van de bijeenkomst met belanghebbenden voor de ontwikkeling van beleidsaanbevelingen en legde meer nadruk op plattelandsscholen met vergelijkbare uitdagingen en interesses als eilandscholen.

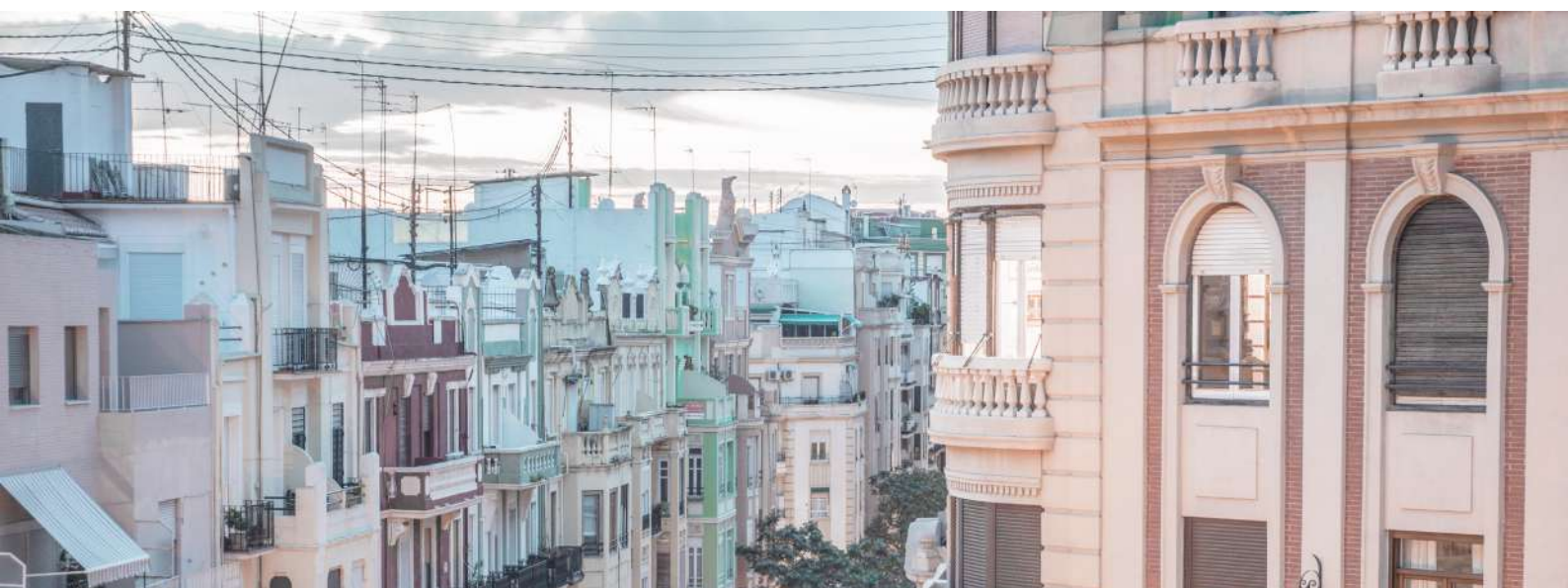
Enkele relevante feiten over Valencia:

De regio Valencia heeft geen school op eilanden. Landelijke scholen zijn echter heel gebruikelijk. Deze landelijke omgeving heeft veel overeenkomsten met het eilandecosysteem wat betreft contexten, klimaatuitdagingen en de urgentie om eraan te werken. Plattelandsscholen hebben ook dezelfde onderwijsorganisatie als eilandscholen, waarbij leerlingen uit verschillende steden en leeftijden in dezelfde ruimte worden gecombineerd. Plastics en vervuiling in bossen, duurzaam toerisme en transport, zijn thema's die cruciaal zijn voor deze scholen.

bevindingen:

De scholen die bij de stakeholderbijeenkomst betrokken waren, toonden een gemeenschappelijke interesse in **meer mogelijkheden om praktijken te delen en netwerken te vormen** om uitwisselingsmogelijkheden te vergemakkelijken. Vooral afgelegen scholen kunnen zich geïsoleerd voelen en worden beperkt door mobiliteitsmogelijkheden en -kosten. Bovendien, **wisselend personeel** mogelijkheden voor duurzame netwerken verder beperken. Over het algemeen is er een wens voor **ondersteuning om personeel op scholen te behouden** voor een langere periode. Bovendien, **opleiding voor opleiders in nieuwe technologieën/ methodologieën** zou moeten zijn **gepromoot** in landelijke gebieden. De **acceptatie van methodieken** zoals ontwikkeld in het eilandscholenproject moet verder **gefaciliteerd** sinds **lerarengreep aan tools en voorbeelden** gebruiken **aangepaste lesmethoden**.

De scholen op het platteland bevinden zich in een sociale context en hebben zeer vergelijkbare milieu-uitdagingen als de eilanden, dus het delen van de doelstellingen, methodologie en resultaten van het project met verschillende actoren was erg interessant en heeft veel belangstelling gewekt bij de deelnemers. Bovendien zijn er synergieën en netwerken ontstaan tussen verschillende scholen en ook met de verschillende universiteiten in het gebied.

Meer informatie van de projectpartners en links gerelateerd aan de gepresenteerde bevindingen:

Meer informatie over de **Wereldwijd netwerk voor educatie over duurzaam
ontwikkeling (RCE):**

<https://www.rcenetwork.org/portal/rces-worldwide>

Hier vindt u meer informatie over de **Daphne-netwerk voor
duurzame eilanden:**

<https://dafninetwerk.gr/en/>

Hier vindt u meer informatie over de **Investering Volkswagen door
het eiland Astypalaia:**

<https://www.volkswagenag.com/en/news/2022/06/volkswagen-starts-mobility-services-on-astypalea-marking-next-s.html>

